

Amicul Scoalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar
MARIAN SASU.

Abonament :

120 lei pe an pentru membrii corpului didactic.
iar pentru comitele școlare și partic. 150 lei.
Redacția și Administrația la biroul Revizor-
atului școlar — Aiud.

Inserțiuni și reclame

se publică după tarif. — Scrisori nerancate nu
se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

Un număr 3 lei.

Tovărășiile și Cooperativele școlare.

Trăim în timpul tovarășiilor. La orice întâlnire, la orice întrunire, încontinuu vorbesc oamenii de acumularea și necesitatea înfrățirii forțelor de muncă. Oamenii își strâng rândurile, se organizează în diferite societăți pentru promovarea binelui comun, făcând astfel front neclătit în contra exploatatorilor egoiști.

Cele mai vechi, deși nu prea vechi urme de înfrățirea forțelor le aflăm la poporul englez, care a înființat cea dintâiu „Cooperativă”. Au fost un început foarte greu, ca ori și care început, dar în sfârșit forțele unite au învins. Cu cât un popor este mai înaintat culturalicește, cu atât și spiritul de organizație, de înfrățire și de solidaritate este mai desvoltat, ba spiritul acesta a pătruns în toate branșele sociale și la toate vârstele.

Aztăzi și noi Românii ne putem mândri cu o mulțime de astfel de însoțiri. În Vechiul-Regat sunt puține acele comune în care să nu existe vre'un fel de întovărășire. Și la noi în Ardeal înaintează comunele pe tema aceasta destul de accelerat. Aproape zilnic aduc ziarele știri ca acestea că, — în culare comună „harnicii locuitori au pus bază” — cutărui întovărășiri. Și de fapt aceste întovărășiri solidare, în scurt timp dau alt colorit comunei. Locuitorii comunelor cu însoțiri economice, înaintează

nu numai materialicește ci și moralicește. Deci se face educațiune. Da așa este.

Și dacă ne punem întrebarea: Care este îmboldul? Care este nucleul de unde izvoresc aceste începuturi de înaintare culturală și economică a satelor? fără doar și poate de parte de gândul de a ne atribui un „*ce fix*“ putem afirma că în cele mai multe cazuri este oropsitul idealist, este învățătorul. Deci e școala.

Ca pe tema aceasta pentru înaintarea culturală și economică a poporului, pentru solidarizarea lui, să putem înainta fără piedeci, aflu de bine a spune că, aceasta lucrare trebuie începută încă din băncile școlael.

Tovărășiile de școlari sunt de lipsă pentru școlari, mai cu seamă pentru cei dela sate. În viața lor școlară, se ivesc numeroase ocazii, cari reclamă necesitatea înființării lor. O mulțime de neajunsuri vor fi înlăturate prin înființarea tovrărășiilor școlare. Toate recvizitele școlarilor ca: stile, ceruze, gumă, caiete, plăci, cărți etc. școlarul le va avea la îndemână, și la timp. El nu va fi silit să le procure dela comerciantul din comună — dacă este — și în cele mai multe cazuri și necreștin. În sărăcăcioasele boltițe dela sate nu întotdeauna se află aceste recvizite și dacă sunt, sunt de o calitate foarte slabă și reduse, dar costul lor nu e redus. Condeiu școlarului nu lunecă așa de ușor pe o hârtie plină de scame, — prima calitate în comună, — se acață, stropește cerneala care asemenea e aproape apă, făcând astfel pe școlar ași perde voia de scris, a se disgusta. Asemenea o putem păți și cu celelalte recvizite procurate dela boltașul — jupânul — din sat. Pierderea cauzată de boltițele dela sate e morală și materială. Dacă am procura toate acestea dela o librărie, poate chiar și aceasta o tovrărășie, pe lângă că primim lucruri și ca cantitate și ca calitate bună, mai primim și rabat. Deci un câștig nu numai material ci și moral.

O mulțime de trebuințe școlare se pot indeplini dacă pe lângă ajutorul părinților și sprijinul învățătorului, punem pe elevi să ia parte activă în conducerea tovrărășiilor lor. Iată cum: Inv. va forma un „*Statut*“ aprobat de

Comitetul Școlar, după care se va conduce tovarășia. Inv. va fi conducătorul moral al tovarășiei. Se va alege dintre școlarii claselor superioare, un comitet de 5—6 membrii. Statutul va spune datorința fiecăruia. Fie care școlar e membru ordinar solvind la înscriere taxa de membru (statorită prin statut) an de an până la absolvire. Din cotizația aceasta, câștigul din recvizitele vândute precum și din rabatul primit, se vor procura apoi rând pe rând cele necesare. Casierul — librarul, — va fi schimbat tot la două luni, pentru ca să se poată peronda mai mulți școlari. Nu va ținea la cassă, peste suma de 50 Lei. Plusul îl va preda pe lângă chitanță spre păstrare respective fructificare, învățătorului conducător, care apoi îl va depune la Banca Populară din sat. Înainte cu 10 zile de încheierea anului școlar se va face o dare de seamă despre mersul tovarășiei și se va preda pe lângă luare de act, spre păstrare până la începutul noului an școlar, învățătorului diriginte.

Tovărășia desvoltă în măsură mare și gustul de economie al școlariilor. La aceasta tovarășie școlari își pot depune spre fructificare banii primiți ca dar la anumite ocazii. În modul acesta din frageda lor copilărie se dedau a fi crușători, a nu risipi, a nu fugi cu banul primit la boltă după bonboane, eventual țigarete.

Cu suma realizată din câștig, cu timpul se pot face excursiuni cu trenul în vr'o comună de însemnătate istorică, dacă contăm și la aceea că $\frac{1}{4}$ din venitul producțiilor școlare se va da tovarășiei școlare. Se poate îmbogăți biblioteca, elevii pot fi provăzuți la timp cu cele necesare și alte multe sunt roadele materiale ale tovarășiiilor școlare.

Cu mult mai mari sunt însă roadele morale. Ni se pare a fi lucruri mărunte la aparență aceste tovarășii, deși ele au o importanță deosebit de mare, pentru că micii școlari, fac în mic, cea ce vor face în proporții mărite, ca oameni mari. Este o învățătură, nu mechanic memorizată, ci învățătură cunoscută din viața trăită de ei înșiși. Și pentru noi ca învățători, aceasta e partea cea mai însemnată, partea educativă.

Tovărășia trezește simțămîntul de încredere în puterile proprii, contribuie la dezvoltarea simțului de demnitate, de filantropie și caritate. Prin aceasta că dedăm pe micii școlari a se conduce singuri în mica lor lucrare, ași administra singuri avutul tovarășiei lor, vom crește pe cetățeanul de mâne, care va contribui în mod însemnat la ușurarea activității extrașcolare a învățătorului, căci va ști să înțeleagă când inv. îi va vorbi de însoțiri culturale, economice, ori înstituții umanitare.

În modul arătat inv. va săvârși o activitate socială de mare preț, iar rodul muncii lui, va fi răsplata inimii, — cîntea, care asigură bunăstarea morală și materială a unui popor.

Deal la 5 Febr. 1926.

Gregoriu Bădilă
inv. dir.

Rolul educatorului în formarea caracterului moral.

După răsboiul ce a trecut, ca un uragan pe toată suprafața pământului, societatea în refacere, însetată după o viață mai fericită, a apucat pe căi rele și desastroase. Astăzi, când echilibru moral se clatină, când omenirea copleșită de patimi și ispite, când munca spirituală, avânturile și preocupările idealiste sunt sugrumate de goana după avere și câștig noi dascălii educatorii societății, avem sfânta chemare, ca generațiile viitoare încredințate pe mâna noastră, să le conducem, mai bine zis, să le îndrumăm pe calea cea dreaptă și bună, fiind siguri că urmând un astfel de drum va fi cu neputință să nu ajungă la ținta de mai sus, urmărită de toată lumea.

E vorba de a da o bună direcție în cece privește punctul culminant a toată dezvoltarea sufletească, cu alte cuvinte formarea caracterului moral al omenirii din viitor. Numai oamenii c'un caracter bun, care este pecetea marcantă a sufletului, pot să ajungă fericirea dorită; fericire dela care atârnă apoi prosperitatea, puterea și'n sfârșit valoarea oricărei națiuni.

Știm, că caracterul nu este altceva, decât felul de-a fi permanent al unui individ, o voință tare, condusă însă de principii. Sunt caractere bune și curate și caractere rele și perverse. Un om de caracter fie bun, fie rău, în hotărârile și faptele sale nu se conduce niciodată de împrejurări momentane, ori de dispoziții sufletești actuale; el se conduce totdeauna de anumite reguli statornice și principii neclintite, pe cari le urmează consecvent

în toate împrejurările vieții. Deci caracterul depinde de principiile bune sau rele, pe cari și le alege singur fiecare individ. Un caracter pentruca să fie bun, trebuie să se îndrepteze numai după principii bune și morale, deci după o voință rațională. Un caracter trebuie să aibă și tărie. Aceasta constă într'o urmărire consecventă a principiilor neclintite și se manifestă atât într'o faptuire stăruitoare cât și într'o răbdare plină de curaj. Dovadă de caractere bune au dat mulți oameni. Un caracter vrednic de admirat a fost Socrate, care a rămas credincios conștiinței sale și mai bine a băut otravă, decât să lucreze contra convingerilor lui. Caracter a dovedit Cornelia, mama Grachilor, care și-a pus cațintă să-și crească copiii așa, încât să devie vrednici cetățeni ai patriei, și caracter au dovedit mai ales frații Grachi, cari de-asemenea s'au jertfit pentru idealul lor de-a ridică bunăstarea poporului roman.

Tăria fiind una dintre esențialele însușiri ale adevăratului caracter, omul ajunge la ea numai printr'o îndelungată deprindere, făptuind mereu după principiile sale așa încât la urmă îi va fi cu neputință să lucreze altfel.

Contrar caracterului tare, este cel slab și șovăitor. Un om stăpănit de un astfel de caracter, la hotărârile și faptele sale se va îndoi ca trestia la vânt; pururea va fi schimbăcios și niciodată el nu va acționa după convingerile sale; ajungând astfel un fel de jucărie în mâna semenilor săi.

Văzând deci importanța caracterului bun și tare, din frageda copilărie vom stărui asupra încetei formări a lui. Vom infiltra în copil numai principii bune, astfel ca el să se entuziasmeze pentru tot ce e frumos, bun și adevărat. Vom conduce pe elev spre moralitate și virtute, adică spre iubirea de dreptate, spre conștiința în îndeplinirea datoriilor, spre cumpătare, iubire de muncă de ordine, de aproapele și jertfire pentru tot ce e bun și frumos. Vom deprinde pe copil să urmeze consecvent, fără abatere principiile bune, infiltrând astfel tăria caracterului. Ne vom sili ca niciodată copilul să nu urmeze și să nu acționeze conform principiilor bune numai de silă sau în vederea a cine știe ce considerațiuni, ci ca acțiunile lui să fie cu totul libere și cu drag executate.

În educarea caracterului ne vom folosi de exemple, explicări și obișnuință, mai ales știind că un lucru cu cât se repetă cu atât se va întări în sufletul nostru, va deveni deci o a doua natură. Firește un educator nici când nu va putea forma caracterul complet al unui individ, deoarece formarea caracterului se termină abia în viață; deci la copil nici nu poate fi vorba de un adevărat caracter, ci mai mult de calea, care țintește la ajungerea acestui ideal, după care luptăm fără șovăire, cu toate că în ceace privește tăria și moralitatea, caracterul niciodată nu poate ajunge la desăvârșire. Deci misiunea educatorului nu se mărginește numai

de a da copiilor cunoștințele necesare, ci de a forma din acei copii, mai târziu, caractere morale — creștinești totdeodată.

Valeria Suciu.
inv. supl. în Măgina.

Cuvântarea funebrală rostită de dl inv. dir. Virgil Pop la înmormântarea regretatei învățătoare Eugenia Moga din Săsciori.

„Apa curge, pietrele rămân“.

„Sentinela Română“ de V. Alexandri.)

Jalnică adunare !

Precum puhoiul de hoarde barbare trecu'au preste frumoasele și mănoasele câmpii a scumpei noastre patrii; precum aceste hoarde asemănatu's-au de bardul de la Mircești cu torențele vehemente de ape cutropitoare; precum acest mare bard a asemănat statornicia pietrilor în raport cu vremelnicia apelor trecătoare, astfel se poate asemena vremelnicia vieții omenești de pe pământ în raport cu vecinicia ziditorului universului.

Și vine omul cu acțiunile sale din gospodăria universală.

Sufletul său e într'o superioritate uimitoare față de trupul său slab și neputincios.

Geniul omenesc prinde fulgerul în cătușe, dezvăluie tainele naturii, se avântă cu ideile sale către ziditorul tuturor și totuși tainele micuțului grăunte nu le poate afla și dându-ni-se posibilitatea să vedem pământul nostru de pe tărâmul altei stea, ne vom putea convinge că acest geniu omenesc nu e în stare se schimbe nici culoarea, nici cursul, nici forma acestui pământ, cu toate acestea e în stare să cârtească și tăgăduiască pe urzitorul nu numai a acestei părțicele micuțe din economia universală numite pământ, ci a universului nemărginit.

Scânteia acea dumnezească, numită suflet, ne ridică preste materia universului și ne face a cunoaște pre D-zeu, iar unii dintre factorii cei mai hotărâtori, spre cultivarea acestui suflet, sunt învățătorii, acești apostoli devotați, cari dau formă hotărâtă plăpânelor suflete de copii, spre o viață cinstită, iubitoare de D-zeu, iubitoare de adevăr, iubitoare de deaproapele iubitoare de muncă cinstită.

Reposata Eugenia a fost un astfel de factor. Cum s'a îndeplinit reposata chemarea sa sunt dovadă micile odrasle, cari i-au fost ei încredințate spre creștere. Când mergea la școală era înconjurată de micuții școlari, când mergea către casă asemenea. Micile suflete se deschideau larg spre a-i destăinui micile lor dorințe și micile lor neajunsuri. Încrederea lor era

nemărginită în sufletul acesta mare, iertător și înțelegător și plin de iubire.

Cu toate greutățile din căznicia ei năcăjită, sufletul său bun păstra un zimbet de iubire pentru micuții oameni.

Si sălașul acestor bogății sufletești se dă pământului. Nouă nu ne mai rămâne altceva, decât să ne luăm ultimul adio.

Iubită și scumpă colegă! Dragă scumpă și neuitata noastră învățătoare și mamă a sufletelor noastre!

Pe seară va sfinși soarele și mâne va răsări, dar nu pentru tine scumpa noastră. Ochii tăi și-au pierdut strălucirea vieții, sufletul a încuiat ușa sălașului său și razele soarelui nu vor pătrunde prin ușa închisă, dar amintirea va ținea în viață sufletul tău bun și nobil; amintirea va ținea în viață vrednicia ta întru împlinirea chemării tale. Trupul tău va fi apa curgătoare a lui Vasile Alexandri, iar pietrele, faptele tale cele bune și îndeplinirea datorințelor tale așa cum rare femei și le-au îndeplinit.

Apa curge, pietrele rămân; trupul tău a trecut, dar sufletul cu faptele tale cele bune rămân deapănarea.

Iar pentru noi viața ta să fie ca pildă demnă de urmat. Amintirea ta între noi să fie dulce și duloasă și să fie săpată în sufletele noastre până la sfârșitul vieții noastre. Amin.

Activitate extra-școlară.

În luna trecută Corpul didactic dela școala noastră primară din comuna Deal, plasa Sebeș a desfășurat o frumoasă activitate extra-școlară, care-i face multă cinste. Astfel dl învățător de acolo Ioan Bârsan a ținut în ziua de Duminecă 7 Februarie a. c. o conferință economică-poporală despre „Albinărit”. Dl Grigorie Bădilă, directorul școlaei a ținut în ziua de 14 a acelei luni o conferință religioasă despre „A doua venire a Mântuitorului” (explicarea articolului VII din Simbolul Credinței). În sfârșit dsoara învățătoare A. Botoroagă a ținut în ziua de 21 luna respectivă o conferință istorică cu subiectul „Nașterea poporului românesc”.

Iată deci cum acești harnici învățători au știut să întrețină poporul consecutiv în trei dumineci dearândul cu lucruri bune și folositoare. Am încrestat cu multă plăcere faptul acesta și-l dăm ca pildă de urmat celorlalți colegi din județ pe cari îi dorim să-i vedem cât mai iute la lucru.

Sirtus.

ȘTIRI.

* În temeiul ordinului On. Minister No. 9623 din 9 Februarie 1926, Comisiunea de pensii pentru județul Alba s'a format pe lângă Curtea de Apel din Cluj. Comisiunea aceasta își are birou la Administrația financiară.

* Se comunică, că până la noui dispozițiuni Direcția C. F. R. nu mai liberează Carnete noi de călătorie cu reducere și deci e inutil să se mai trimită Ministerului fotografii și recipise de plata taxelor respective.

* Regulamentul pentru punerea în aplicare a legii învățământului particular, precum și regulamentul pentru aplicarea legii învățământului primar al Statului, s'au publicat în „Monitorul Oficial” No. 57.

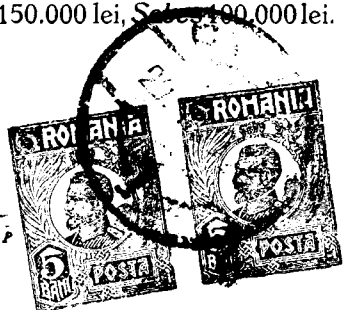
* D. Șt. Spirescu, directorul general al contabilității, din ministerul instrucțiunii, a fost delegat să cerceteze gestiunea financiară a tuturor comitetelor școlare din țară.

* În mormântarea regretatei învățătoare *Eugenia Moga* din Săsciori a avut loc în ziua de 5 Martie a. c. Au participat toți elevii școlii primare de stat din loc în frunte cu corpul didactic și un public foarte mult. Acasă la locuința repausatei a rostit o cuvântare dl preot local *Ioan Stoicușa*. Serviciul funebral s'a celebrat în

biserică, unde a vorbit delegatul protopopesic din Sebeș, dl *Silbtu Cărpinișan*, directorul școlii medii din Sebeș. După aceea a vorbit delegatul Revizoratului școlar al județului Alba, dl subrevizor școlar de control *Petru Chirca*, care a arătat asistenței cum își știe face datoria un învățător în sale de clasă scunde și neigienice, sacrificându-se pentru școală de unde apoi își conrage boale grave, ce sfârșesc cu moartea, cum s'a întâmplat și cu adormita în Domnul. În numele corpului didactic din localitate a vorbit dl director școlar *Virgil Pop*. Vorbirea aceasta se publică într'alt loc al revistei.

* Societatea de lectură a elevilor dela școala comercială și civilă de fete din localitate a aranjat în după amiaza zilei de 14 l. c. o producțiune școlară constătătoare din piese muzicale, recitări de poezii, monoloage și diverse dansuri. Toate aceste au fost executate bine și precis de către drăguțele noastre eleve.

* Din suma de 5,000.000 lei, prevăzută în bugetul ministerului muncii și al cooperației, s'au destinat următoarele sume pentru căminurile de ucenici din orașele noastre: *Alba Iulia* 500.000 lei, *Aiud* 150.000 lei, *Sebeș* 100.000 lei.

(Frații)